

## Raadsvoorstel

**Datum vergadering:** 1 juli 2025  
**Datum B&W:** 24 juni 2025  
**zaaknummer:** 2025-

**Portefeuillehouder:** Ramon Pardo Kruidenier  
**Auteur:** Merel van Hall

**Onderwerp:**  
Perspectiefnota 2026

### Voorgesteld besluit:

1. De Perspectiefnota 2026 vast te stellen en daarmee in te stemmen met de eerste tranche van bezuinigingen optellend tot € 4,6 miljoen, waarbij rekening wordt gehouden met een periode van ingroei naar een sluitende jaarschijf 2028 en zoveel eerder als mogelijk.
2. Vast te houden aan een sluitende jaarschijf 2028 als opdracht voor de Programmabegroting 2026. De volgende Leidende Principes te behouden als kader voor de zoekopgave:
  - a. De uitkomst van de analyse op beleidsclusterniveau van het gemeentefonds als basis te gebruiken.
  - b. In principe niet meer uit te geven voor een beleidscluster dan de gemeente voor dat cluster aan inkomsten ontvangt.
  - c. De bezuinigingen daarmee binnen een beleidscluster te zoeken tot het niveau waarop een beleidscluster weer in balans is.
  - d. Daar waar een beleidscluster technisch niet sluitend te krijgen is, omdat het te veel buiten de directe invloedssfeer van de gemeente ligt zoals een Gemeenschappelijke Regeling en/of wettelijke taken betreft, een beroep doen op een extra bijdrage van andere beleidsclusters.
3. Voor de resterende maatregelen, welke nodig zijn om een sluitende jaarschijf 2028 en verder te realiseren, bezuinigingsopties uit lijst 3 naar voren te halen welke:
  - \* nadrukkelijk onder de invloedssfeer van de gemeente zelf vallen en daarmee hard zijn in de realisatie,
  - \* hierbij als eerste maatregelen toe te voegen aan de Begroting welke vallen in beleidsclusters welke nog niet in balans zijn.
4. Kennis te nemen van het feit dat afschrijvingstermijnen op meerdere investeringen niet realistisch zijn en daarmee in de toekomst tot eerdere en extra kosten leiden, en dit te heroverwegen in de Perspectiefnota 2027.

### Inleiding

In de jaren vanaf 2026 worden gemeenten geconfronteerd met korting op de uitkering uit het gemeentefonds welke grote gevolgen heeft voor de financiële huishouding van gemeenten. Alblasterdam heeft hierin een bovengemiddelde financiële opgave. Het gemeentefonds is voor de gemeenten de belangrijkste bron van inkomsten. Deze korting is structureel. De financiële druk zal gemeenten dwingen om moeilijke keuzes te maken, waaronder forse bezuinigingen op (lokale) voorzieningen en diensten. Het is van groot belang dat gemeenten tijdig maatregelen nemen om de impact van deze financiële tekorten te minimaliseren en een nieuwe balans te vinden tussen middelen en het voorzieningenniveau binnen hun gemeenschappen.

Op basis van uw besluit, om te komen tot een sluitende begroting in de jaarschijf 2028 en verder, is een pakket maatregelen onderzocht en uitgewerkt. Op dit moment wordt dit eerste pakket aan

voorgelegd voor besluitvorming met de Perspectiefnota 2026. Het financiële doel (op basis van de huidige inzichten nu € 4,6 miljoen) wordt ook in de periode tot de vaststelling van de Begroting 2026 nog herijkt op basis van de actuele ramingen. Bij het bepalen bij de omvang van het bezuinigingsdoel zijn we ervan uitgegaan dat we een bedrag van € 1 miljoen euro aan extra kosten jeugdhulp kunnen onderbouwen als aflopend in de komende jaarschijven. Het is nog onzeker of dit binnen de financiële kaders tot een sluitende redenering gaat leiden. Te verwachten is dat een (groot) deel van deze extra kosten voor jeugd aan de bezuinigingsopgave moet worden toegevoegd bij de Begroting 2026.

### **Beoogd effect**

Het vaststellen van de maatregelen in de Perspectiefnota is de opmaat naar een meerjarig structureel sluitende Begroting 2026-2029.

### **Argumenten**

1. Door het vaststellen van de Perspectiefnota is er een grote stap gezet richting een sluitende Begroting. Hierbij worden de jaarschijven 2026 en 2027 gebruikt voor implementatie van de maatregelen gelet op lopende verplichtingen en het zijn van een betrouwbare overheid. Hiermee geven we zowel duidelijkheid als ruimte voor een zorgvuldig proces richting partners.
2. De meeste gemeentelijke middelen komen van het Gemeentefonds. Hierbij is er een globale indeling te maken welk deel van de uitkering van het Gemeentefonds voor elk beleidscluster bedoeld is. Om een zo objectief mogelijke opdracht te geven en hiermee ook vergelijkbaar te kunnen zijn met andere gemeenten, wordt deze indeling van inkomsten gehanteerd als leidraad voor de zoekrichting. Daar waar technisch onvoldoende mogelijkheden zijn binnen een beleidscluster wordt een beroep gedaan op andere beleidsclusters om extra bij te dragen. Zeker aangezien het ene beleidscluster (denk bijvoorbeeld aan Sport, Cultuur en Recreatie) bijna geen wettelijke taken kent en andere beleidsclusters (bijvoorbeeld Bestuur en Dienstverlening of Veiligheid) wel.
3. In de periode tussen vaststelling van de Perspectiefnota en de Begroting moet duidelijk worden of alle voorgestelde maatregelen ook in de praktijk tot de verwachte realisatie komen. Het tekort dat hierin ontstaat wordt aangevuld uit Lijst 3 met maatregelen die op dit moment vanwege hardheid of maatschappelijk danwel politiek-bestuurlijk draagvlak niet de voorkeursopties waren. Hierbij worden als eerste maatregelen toegevoegd uit beleidsclusters die nog niet in balans zijn.
4. Het huidig beleid met betrekking tot waardering en afschrijving activa draagt er aan bij dat financiële kengetallen (m.b.t. vermogen en schulden) gestelde grenswaarden gaan overschrijden. Om risico's die daaruit voortvloeien terug te dringen of te beperken is herziening van dit beleid noodzakelijk. Er zijn meerdere soorten maatregelen mogelijk, namelijk: financieringsmethode toepassen bij investeringen in en vervangingen van riolering (a), wel of niet hanteren componentenmethode (b), het wel of niet toerekenen van overhead aan investeringen (c) en het herzien van afschrijvingstermijnen (d). Solide financieel beleid vraagt hierop een aanpassing te doen. Gelet op de financiële positie en uitdagingen van de gemeente, was het eerdere voorstel hiervoor een minimale variant uit te werken, namelijk het herzien van enkele afschrijvingstermijnen. Deze geven niet in alle gevallen een reëel beeld van de levensduur van een investering. Dit betekent dat soms vervanging eerder aan de orde is dan gepland en er nog een restwaarde is, welke dan meteen volledig moet worden afgeschreven. Gelet op de grote opgave die al voor ons ligt, is er op dit moment echter geen draagvlak in de raad voor deze aanpassing en wordt ook de minimale variant doorgeschoven naar de Perspectiefnota 2027.

### **Kanttekeningen**

Vanaf 2026 staat onze gemeente voor een aanzienlijke opgave om de Begroting sluitend te krijgen. De oorzaak hiervan is vooral de lagere algemene uitkering van het Rijk. Het tekort voor 2026 leek in totaal € 3,5 miljoen te bedragen. In de meest recente cijfers van de DG&J bleek echter een door hen verwachte toename van de kosten voor Jeugdzorg. Dit laat zien dat de opgave ook gedurende het proces nog verandert op basis van de actualiteit en nadere informatie van verbonden partijen. Op dit moment gaan we uit van een bezuinigingsopgave van € 4,6 miljoen. Deze opgave kan, zoals eerder vermeld, nog toenemen omdat de inschatting van de extra kosten voor jeugdzorg hoger licht dan we in deze opgave hebben meegenomen.

Een dergelijke omvangrijke opgave afgezet tegen de Begroting van de gemeente Alblasterdam, en in het bijzonder het direct beïnvloedbare deel, vraagt om een politieke afweging en een richtinggevend

antwoord van de raad. Zeker aangezien in 2025 al € 1,5 miljoen is bezuinigd en de bezuiniging daarmee meer dan 10% van de Begroting bedraagt. Dit kan alleen door terug te gaan naar wettelijke taken en het overige zeer kritisch te beschouwen.

Uitwerking van maatregelen kan nog leiden tot andere uitkomsten. Daarnaast kan er verschil van inzicht zijn met de toezichthouder op de gemeentelijke financiën over de hardheid van de voorgestelde maatregelen. Dit kan ertoe leiden dat aanvullende onderbouwing of besluitvorming nodig is of dat andere of aanvullende maatregelen moeten worden genomen om de begroting sluitend te krijgen.

## **Financiële informatie**

### **Ombuigingsmogelijkheden - uitleg gemeentefonds per beleidscluster**

De algemene uitkeringen uit het gemeentefonds is vrij besteedbaar, maar het Rijk heeft recent inzichtelijk gemaakt hoeveel het fonds verwacht dat gemeenten per beleidscluster zouden besteden. Op basis hiervan is een analyse gemaakt. Hieruit bleek dat Alblasserdam een tekort heeft oplopend naar € 4,6 miljoen vanaf 2028 en de beleidsclusters waarop meer wordt uitgegeven dan er aan inkomsten binnenkomt voor dit zelfde taakveld.

Om te komen tot een haalbare selectie van bezuinigingsmogelijkheden zijn mogelijke maatregelen geïnventariseerd met een opgeteld ombuigingspotentieel van € 6 miljoen. De kaders die meegegeven zijn om dit te realiseren zijn:

1. Zoek organisatie breed in alle taakvelden en kom met een volledige inventarisatie van mogelijkheden;
2. Rangschik de huidige taken in verschillende niveaus om te zien wat wettelijk noodzakelijk is en wat niet wettelijk is en dus terug geschaald of beëindigd kan worden;
3. Betrek ook de gemeenschappelijke regelingen en andere samenwerkingspartners in de lijst van potentiële bezuinigingsopties, met de kanttekening dat dit moeilijker te beïnvloeden is en voor een groot deel wettelijke taken betreft.

Dit heeft geleid tot drie categorieën:

1. Een overzicht van maatregelen die in het proces van Perspectiefnota 2025 in beeld zijn gebracht en die zijn verwerkt in de begroting (en ook zijn gerealiseerd).
2. Een overzicht van maatregelen die in dit lopende proces in beeld zijn gebracht en die het college haalbaar acht.
3. Een overzicht van mogelijke maatregelen die in dit proces in beeld zijn gebracht, die technisch mogelijk zijn, maar die het college (om verschillende redenen) niet haalbaar acht.

Nu wordt u gevraagd om kaders te stellen voor het vervolgproces richting de Begroting 2026. Het is van belang dat de bijstellingen leiden tot voldoende mogelijkheid om het financiële doel te bereiken. Dit betekent dat er weinig ruimte is maatregelen als niet wenselijk te beoordelen en toch het doel te behalen.

## **Vervolg**

In de afgelopen maanden heeft het college op verschillende momenten de raad betrokken bij de bezuinigingsmogelijkheden en heeft u hiervoor ook formeel kaders gesteld. De raad heeft inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties de mogelijkheid gegeven in het voortraject mee te denken over de bezuinigingen. Op basis van uw vergaderschema 2025 leidt dit tot de volgende planning:

26 juni 2025 Informatiesessie over de Perspectiefnota en de maatregelen welke al zijn opgenomen en de maatregelen die moeten worden toegevoegd om tot een sluitende jaarschijf 2028 te komen.

1 juli 2025 Start van de raadsvergadering gericht op Inspraak.

8 juli 2025 Besluitvorming door de gemeenteraad over de Perspectiefnota 2026.

14 oktober 2025 Begroting 2026 aangeboden aan de raad

30 oktober 2025 Werkbijeenkomst Begroting 2026

28 oktober 2025 Commissievergadering Begroting 2026

11 november 2025 Raadsvergadering Vaststellen Begroting 2026

### **Communicatie**

De omvang van deze bezuinigingen is dermate groot dat het alle Alblasserdammers zal raken. Het is daarom belangrijk dat we hier aandacht aan besteden in onze reguliere communicatie-uitingen.

Het college heeft voor openbaarmaking van de voorselectie met de voornaamste partners in eerst een brief de algemene opgave en daarna in een persoonlijk gesprek de doelstelling voor deze specifieke samenwerking toegelicht. Dit omdat de omvang van de maatregel gevolgen heeft voor hun bedrijfsvoering en, in een groot aantal gevallen, hun continuïteit of zelfs voortbestaan. Daarnaast is via de reguliere kanalen algemene communicatie over de financiële opgave en het proces richting de Perspectiefnota aan inwoners, ondernemers en organisaties gegeven. De gemeenteraad biedt vanuit hun volksvertegenwoordigende rol op twee momenten ruimte voor brede participatie. De eerste mogelijkheid om mee te praten was op 6 mei jl. De tweede inspraakmogelijkheid zal zijn op 1 juli a.s. tijdens de raadsvergadering. Uiteraard is ook hier weer gelegenheid voor maatschappelijke partners om de raad hun ideeën mee te geven.

Daarnaast zijn de gemeenschappelijke regelingen waaraan we deelnemen ook veelvuldig op formele en informele momenten betrokken bij het bezuinigingsproces en verzocht om met bezuinigingsmogelijkheden te komen binnen de taken die zij voor ons uitvoeren. Hierbij wordt nauw samengewerkt met de andere gemeenten in de Drechtsteden of in Zuid-Holland Zuid die bij een dergelijke samenwerking zijn aangesloten.

Tot slot is er een webpagina met informatie over de bezuinigingen inclusief het proces richting besluitvorming hierover welke steeds voorzien wordt van de actuele informatie.

### **Eerdere besluitvorming**

1. Programmabegroting 2025
2. Perspectiefnota 2025

### **Bijlagen**

- 
1. Perspectiefnota 2026-2029 def.pdf

### **Niet-digitale bijlagen**

---